

SỞ GD & ĐT BÀ RỊA VŨNG TÀU
THPT TRẦN NGUYỄN HẪN
(Đề thi gồm có 02 trang)

KÌ THI THỬ TỐT NGHIỆP THPT
NĂM 2025

Bài thi môn: NGỮ VĂN

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)

PHẦN I: ĐỌC HIỂU (ID: 755893) Đọc đoạn trích:

Mưa bụi lay phay trước cửa
Đàn chim dệt lưới vòm trời
Hơi ẩm len vào ngọn gió
Áp ôm nụ biếc chồi non.

Chợ quê rộn rã nói cười
Bán mua mở rau con cá
Đàn trẻ tung tăng đùa chơi
Sắc xuân ứng hồng đôi má.

Cha dọn bàn thờ năm cũ
Dâng lên mâm ngũ quả đầy
Bánh chưng thảo thơm mẹ nấu
Bập bùng ánh lửa reo vui.

Bà ngồi trông ngược ngó xuôi
Đứa cháu đi xa về tết
Miên man những chuyến xe đời
Chở nặng ân tình sau trước.

Ngõ quê lao xao chân bước
Râm ran tiếng hỏi lời chào
Ngọn khói trầm hương tỏa ngát
Xuân cùng ước vọng bay cao...

(Trước thềm xuân-Trần Đức Cường", in trong Sách Tết 2025- Hồ Anh Thái tuyển, NXB Đông A, 2025, Tr.234

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ của bài thơ.

Câu 2. Tìm từ ngữ, hình ảnh diễn tả những hoạt động chuẩn bị Tết cổ truyền trong các gia đình Việt Nam.

Câu 3. Gọi tên và phân tích giá trị của biện pháp tu từ được sử dụng ở khổ thơ thứ nhất.

Câu 4. Nhận xét về nhân vật trữ tình trong bài thơ.

Câu 5. Từ hai câu thơ “Miên man những chuyến xe đời. Chờ nặng ân tình sau trước” anh (chị) hãy bày tỏ quan điểm về ý nghĩa của sự sum họp gia đình trong ngày Tết (trình bày khoảng 5-7 dòng).

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm) (ID: 755899 – VDC) Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) cảm nhận về không khí của những ngày giáp Tết được thể hiện trong bài thơ ở phần Đọc hiểu.

Câu 2 (4,0 điểm) (ID: 755900 – VDC) Nếu ví cuộc đời của mỗi người như một cái cây...

Từ góc nhìn của người trẻ, anh (chị) hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) bày tỏ quan điểm về các yếu tố tạo nên rễ, thân, cành lá và mối quan hệ của chúng trong quá trình phát triển và hội nhập với thế giới.

Ghi chú:

“Tác giả Trần Đức Cường. Quê quán: Xã Cẩm Quan, huyện Cẩm Xuyên, tỉnh Hà Tĩnh. Là hội viên chuyên ngành Thơ - Hội Liên hiệp VHNT Hà Tĩnh, Hội viên Hội Kiều học Việt Nam, Hội viên Hội Nhà báo Việt Nam. Ông có nhiều tác phẩm thơ, văn, báo chí... được đăng tải trong các tuyển tập, trên các báo, tạp chí trung ương và địa phương.

-----**HẾT**-----

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT
BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH 247.COM

PHẦN I: ĐỌC HIỂU

Câu 1:

Phương pháp: Căn cứ đặc điểm thơ sáu chữ, phân tích.

Cách giải:

- Thể thơ: 6 chữ.
- Đặc điểm nhận biết: số chữ trong mỗi dòng là 6. Chủ yếu dùng nhịp chẵn. Vần chân, vần lưng.

Câu 2:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, đọc và xác định các hình ảnh phù hợp.

Cách giải:

Từ ngữ, hình ảnh diễn tả hoạt động chuẩn bị Tết cổ truyền trong các gia đình Việt Nam: mua bán con cá mớ rau, cha dọn bàn thờ, dâng mâm ngũ quả, mẹ nấu bánh chưng, bà ngồi trông nồi bánh chưng.

Câu 3:

Phương pháp: Căn cứ bài nhân hóa, xác định đúng câu thơ có sử dụng biện pháp nhân hóa

Cách giải:

- Khổ thơ đầu sử dụng biện pháp nhân hóa: đàn chim **dệt** lưới, **ấp ôm** nụ biếc chồi non.
- Tác dụng:
 - + Giúp câu thơ thêm sinh động, hấp dẫn.
 - + Nhấn mạnh vẻ đẹp mùa xuân đầy sức sống và khẳng định mùa xuân đã về.
 - + Qua đó thể hiện tình yêu thiên nhiên và tình yêu quê hương của tác giả.

Câu 4:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, phân tích và nhận xét về nhân vật trữ tình.

Cách giải:

- Nhân vật trữ tình là người yêu quê hương, trân trọng những nét đẹp truyền thống của dân tộc.
- Nhân vật trữ tình là người nhạy cảm, tinh tế để nhận ra những dấu hiệu xuân về.
- Nhân vật trữ tình còn là người yêu thiên nhiên.
- ...

Câu 5:

Phương pháp: Căn cứ bài đọc hiểu, phân tích.

Cách giải:

Ý nghĩa của sự sum họp gia đình trong ngày Tết:

- Sum họp gia đình trong những ngày Tết có ý nghĩa vô cùng quan trọng, giúp chúng ta được đoàn tụ sau một năm đi làm ăn xa.
- Không chỉ vậy, sum họp gia đình còn giúp chúng ta chia sẻ những niềm vui, nỗi buồn trong cuộc sống.

- Sum họp gia đình trong ngày Tết còn là một nét truyền thống đẹp của dân tộc, thể hiện sự biết ơn, ghi nhớ công lao của ông bà, tiên tổ. Những mâm cỗ đông đầy tình cảm, thành kính và lòng biết ơn của con cháu dâng lên những người đã khuất.

- ...

II. PHẦN VIẾT

Câu 1:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức về cách viết đoạn văn nghị luận.
- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ

Cách giải:

a. Xác định được yêu cầu về hình thức, dung lượng của đoạn văn

Bảo đảm yêu cầu về hình thức và dung lượng (khoảng 200 chữ) của đoạn văn. Thí sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp...

b. Xác định đúng vấn đề nghị luận

Không khí những ngày giáp Tết được thể hiện trong bài thơ.

c. Viết đoạn văn đảm bảo các yêu cầu

Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ và bằng chứng trên cơ sở đảm bảo những nội dung sau:

- Không khí tươi vui, rộn rã: tiếng nói cười trong phiên chợ quê; mọi người buôn bán tấp nập; lũ trẻ vui vẻ nô đùa.
- Không khí thành kính, thiêng liêng: cha dọn ban thờ, bày mâm ngũ quả.
- Không khí đầm ấm, hòa thuận khi gia đình chuẩn bị gói và luộc bánh chưng
- Không chỉ vậy đó còn là không khí ấm áp, đầm ấm của gia đình khi Tết cả nhà được sum họp, quây quần bên nhau.
- Đặc sắc nghệ thuật: ngôn ngữ giản dị, giọng điệu tha thiết ấm áp, sử dụng linh hoạt các biện pháp nghệ thuật: so sánh, nhân hóa, ...

Câu 2:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức đã học về viết bài văn nghị luận.
- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn lí lẽ và dẫn chứng.

Cách giải:

a. Đảm bảo bố cục và dung lượng của bài văn nghị luận

Bảo đảm yêu cầu về bố cục và dung lượng (khoảng 600 chữ) của bài văn

b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận

Nếu ví cuộc đời của mỗi người như một cái cây...

Từ góc nhìn của người trẻ, anh (chị) hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) bày tỏ quan điểm về các yếu tố tạo nên rễ, thân, cành lá và mối quan hệ của chúng trong quá trình phát triển và hội nhập với thế giới.

c. Triển khai vấn đề nghị luận

Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn lí lẽ và bằng chứng; trình bày được hệ thống ý phù hợp theo bố cục ba phần của bài văn nghị luận. Có thể triển khai theo hướng:

Mở bài:

Giới thiệu hình ảnh “cái cây” như một biểu tượng cho cuộc đời mỗi con người.

Nêu vấn đề nghị luận: Từ góc nhìn của người trẻ, phân tích các yếu tố tạo nên rễ, thân, cành lá và mối quan hệ của chúng trong quá trình phát triển và hội nhập với thế giới.

Thân bài:

1. Giải thích hình ảnh cái cây và sự tương đồng với cuộc đời con người

Mỗi cái cây đều có rễ, thân, cành lá, tượng trưng cho những yếu tố quan trọng tạo nên một con người.

Sự phát triển của cây cũng giống như sự trưởng thành của con người, cần có nền tảng vững chắc và sự thích nghi với môi trường xung quanh.

2. Phân tích từng yếu tố tạo nên cái cây của cuộc đời con người

◆ **Rễ cây – Nền tảng giá trị, cội nguồn và bản sắc cá nhân**

Rễ là phần ẩn sâu trong lòng đất, giữ cho cây đứng vững, hút dinh dưỡng nuôi cây.

Tượng trưng cho giá trị đạo đức, gia đình, truyền thống văn hóa, niềm tin và kiến thức nền tảng.

Nếu rễ vững chắc, con người sẽ có bản sắc, có định hướng rõ ràng khi bước vào đời.

◆ **Thân cây – Bản lĩnh, nhân cách và ý chí vươn lên**

Thân là phần trụ cột, giúp cây đứng thẳng và phát triển.

Tượng trưng cho bản lĩnh sống, nghị lực, tinh thần tự lập và sự kiên định của mỗi người.

Nếu thân cây cứng cáp, con người có thể đương đầu với khó khăn, thử thách để vươn lên.

◆ **Cành lá – Tri thức, kỹ năng và sự sáng tạo**

Cành lá giúp cây quang hợp, phát triển và vươn rộng ra môi trường.

Đại diện cho kiến thức, kỹ năng, tư duy sáng tạo và khả năng thích nghi với cuộc sống hiện đại.

Nếu cành lá tươi tốt, con người có thể mở rộng hiểu biết, học hỏi và hội nhập tốt hơn.

◆ **Mối quan hệ giữa rễ, thân, cành lá trong sự phát triển và hội nhập**

Một cái cây phát triển hài hòa khi các yếu tố trên phối hợp nhịp nhàng.

Nếu rễ yếu, cây dễ đổ; nếu thân không vững, cây không thể phát triển; nếu cành lá không tốt, cây sẽ thiếu sức sống.

Trong thời đại hội nhập, người trẻ cần giữ vững bản sắc (rễ), rèn luyện bản lĩnh (thân), học tập không ngừng (cành lá) để phát triển toàn diện.

3. Bài học và liên hệ thực tiễn

Người trẻ cần xây dựng nền tảng tri thức và đạo đức vững chắc.

Không ngừng rèn luyện bản thân để thích nghi với những thay đổi trong xã hội.

Dám nghĩ, dám làm, vươn xa nhưng không quên cội nguồn.

Ví dụ thực tế: Những người trẻ thành công vừa giữ gìn bản sắc văn hóa, vừa tiếp thu tinh hoa thế giới.

Kết bài:

Khẳng định lại vai trò quan trọng của từng yếu tố trong quá trình phát triển con người.

Nhấn mạnh thông điệp: Mỗi người hãy là một cái cây vững vàng, không ngừng vươn cao nhưng vẫn bám chặt vào cội nguồn.